

Barnen formar Lilla Slottet

Användarnas tankar kring rum och innehåll är viktiga pusselbitar i skapandet av Malmö stadsbiblioteks nya barnavdelning. Charlotte Högberg har diskuterat brukarinvolvering med Karin Johansson som är projektledare för Lilla Slottet. ”Barnbiblioteket är barnens plats! Därför måste vi skapa förutsättningar för dem att påverka och lämna avtryck”, säger Karin Johansson.

Text: Charlotte Högberg

Foto: Malmö stadsbibliotek

Våren 2016 är det beräknat att den nya barnavdelning för barn 0–8 år på Malmö stadsbibliotek ska öppna. Arbetet med att ta fram hur den ska se ut och vilken verksamhet som ska bedrivas där har pågått i ett och ett halvt år och projektet har fått namnet Lilla Slottet. Redan från början stod det klart att Malmöborna själva skulle utgöra en viktig del i skapandet av barnavdelningen.

– Jag upplever det som att barnbibliotek i Sverige har en lång tradition av att arbeta utifrån ett barnperspektiv där barnens bästa har stått i främsta rummet. Men arbetet med barnens perspektiv, det vill säga att barnens egna röster ska få höras och vara vägledande i utvecklingen av den verksamhet som berör dem, är en mindre utvecklad del som nu är

på frammarsch, säger Karin Johansson, som är projektledare för Lilla Slottet.

Satsningen på brukardialog grundar sig också i Malmö kommuns arbete med ökat deltagande. Karin Johansson lyfter fram att kommunens nya styrdokument från Malmökommisionen betonar vikten av att utveckla nya metoder för att öka barnens inflytande.

Projektgruppen för Lilla Slottet har haft brukardialoger med barn och vuxna, både vana och ovana biblioteksbesökare. Fem workshopar med barn i årskurs ett och fem workshopar med 3–5-åringar har anordnats tillsammans med studenter som läser inriktningen Child Culture Design på Högskolan för design och konsthantverk, HDK, vid Göteborgs universitet. Studenterna har involverats i arbetet just för att de utbildas till att bli experter på att skapa design för och av barn. Under workshoparna har barnen fått arbeta kreativt och praktiskt, ensamma såväl som i grupp.

– Barnen har till exempel fått visa och på olika sätt illustrera vad de tycker om att göra på ett bibliotek, hur deras rörelsemönster ser ut, hur de vill känna sig när de besöker biblioteket och vilka färger och former som tilltalar dem, säger Karin Johansson.

Biblioteket har också anlitat ett företag som genomfört dialogworkshopar som sedan följdes upp av 400 telefonintervjuer, med fokus på sällan och icke-besökare som lever i hushåll med barn i åldrarna 0–8 år.

– Det var positivt att både genomföra egna dialoger och att låta en extern part ställa frågor, eftersom det minskar risken att de som svarar känner sig begränsade eller hämmade av att vi är bibliotekarier som ställer frågorna. Det kan bidra till att man kanske inte vågar vara kritisk eller till och med förskönar lite för att blidka mottagaren, säger Karin Johansson.

Under hösten har fyra uppföljande workshopar hållits med barnen som medverkat tidigare, tanken är att de ska få följa med i hela utvecklingsprocessen av barnavdelningen.

– De har fått testa prototyper av de digitala lösningarna som finns tilltänkta i konceptet och vissa av de runsliga tankarna som vi byggt upp som prototyper. På så sätt kan vi se hur barnen reagerar och hur idéerna faktiskt fungerar i verkligheten.

Ett följeforskningsprojekt med fokus på barn och delaktighet har också inletts under hösten. Forskare från Borås högskola och Göteborgs universitet kommer att följa barnavdelningens utveckling de kommande två åren. Enligt Karin Johansson är det ett led i att fördjupa kunskapen kring barn och delaktighet samt skapa växelverkan mellan teori och praktik.

Karin Johansson säger att projektet Lilla Slottet bara är början på utvecklingen mot ett barnbibliotek där barnens röster tydligare ska påverka verksamheten. Tanken är att brukarinvolveringen ska fortsätta även efter att den nya barnavdelningen slagit upp sina portar. Därför ska Malmö stadsbibliotek införa en brukarkoordinator som också ska ägna sig åt uppsökande verksamhet.

– Tanken är att brukarkoordinatören ska vara mottagare och koordinera de vuxna malmöbornas och malmöbarnens initiativ och även arbeta uppsökande mot grupper och föreningar i Malmö som vanligtvis inte besöker eller använder sig av barnbiblioteket, säger Karin Johansson.

Brukarkoordinatören ska tillsammans med barnenheten arbeta fram en metod för att kunna tillmötesgå användarnas önskingar. Detta genom att modifiera önskingarna så att de blir genomförbara, istället för att behöva svara att det inte är möjligt. Karin Johansson tror att det kommer att bli spännande att se hur malmöbornas egna initiativ kan rymmas inom det uppdrag som biblioteket har. Den uppsökande verksamheten syftar också till att skapa nätverk och hitta ambassa-

dörer som på olika sätt kan knyta sina redan existerande verksamheter till Lilla Slottet.

– Det finns många barngrupper i staden som redan träffas på öppet-hus-verksamheter som exempelvis Bryggan som arbetar med barn som har föräldrar i fängelse. Det skulle vara ett enkelt grepp att bjuda in dem att förlägga sitt öppet-hus hos

oss för att visa på vad biblioteket har att erbjuda dem, säger Karin Johansson.

Att arbeta med brukarinvolvering med just barn i unga åldrar anser Karin Johansson har krävt speciella metoder, och hon är tacksam för inspirationen och vägledningen de har fått från arbetet med studenterna vid HDK.

– Vi kommer att behöva fortsätta utveckla vårt kunnande kring hur vi ska arbeta med detta. Vi arbetar ju med ett stort åldersspann från 0 till 8 år. Bara inom det spannet behöver man tänka på olika sätt för att skapa delaktighet, säger hon.

I dagsläget är det inte helt klart hur Lilla Slottet kommer att se ut eller vilket innehåll som ska finnas i verksamheten, men Karin Johansson menar att barnens åsikter tydligt präglade de skisser som finns av det fysiska rummet och den tillhörande verksamheten. Barnen ville exempelvis att naturen skulle få ta plats i rummet, vilket avspeglar sig i de zoner

som planeras, så som Bokskogen där pelare ska omvandlas till trädstammar. Trädkojor och torn ska också bidra till att göra verklighet av barnens önskan om tysta vrår, kryp in och att komma upp i höjd.

– Att ta in barnens åsikter är ett viktigt sätt för att skapa ett levande och uppdaterat barnbibliotek, eftersom deras behov skiftar över tid och barnen är experter på att vara just barn, säger Karin Johansson.

Samtliga bilder är från Lilla slottets workshopar under hösten. Efter barnens önskemål byggdes prototyper av rumsliga och digitala lösningar upp, som barnen sedan fick testa.